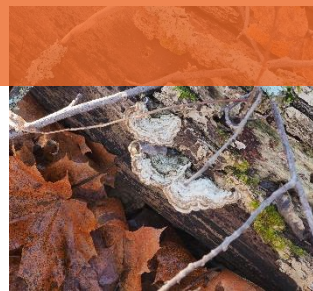
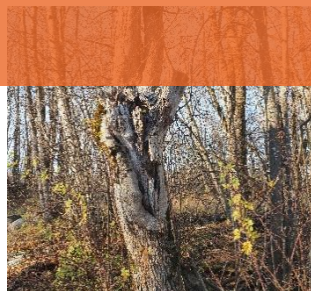
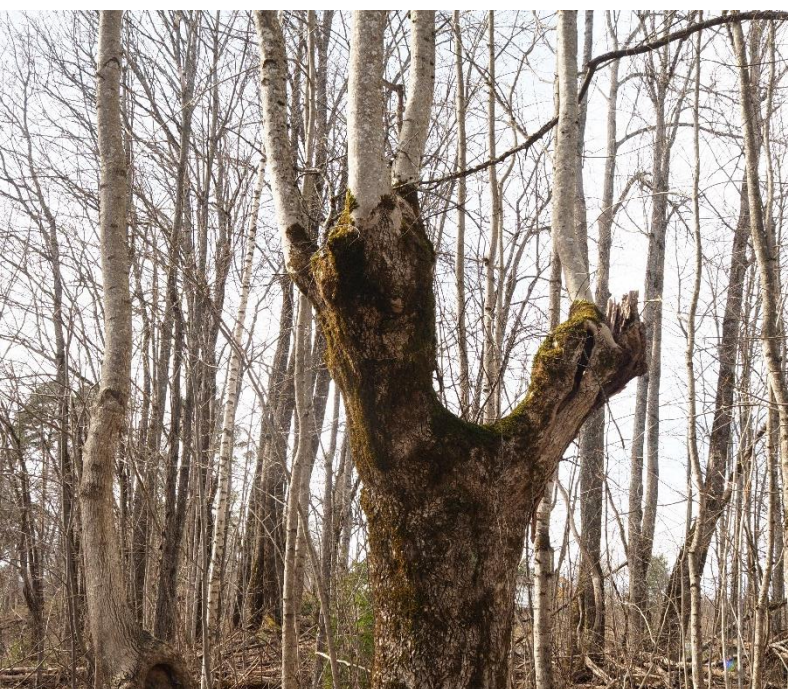

Naturfaglig vurdering i forbindelse med planarbeid ved Øvre Hagen 2025

Helene Lind Jensen / Alexander Nilsson

Naturfaglig vurdering i forbindelse med planarbeid ved Øvre Hagen 2025

Forfattere: Helene Lind Jensen / Alexander Nilsson

Publisert: 31.01.2025

Antall sider: 18 sider

Publiseringstype: PDF med aktive lenker

Oppdragsgiver: Fristed Arkitekter AS og Arne Wiborg

Tilgjengelighet: Dokumentet er offentlig tilgjengelig

Rapporten refereres som: Jensen, H.L. & Nilsson, A. 2025. Naturfaglig vurdering i forbindelse med planarbeid ved Øvre Hagen 2025. Biofokus-rapport 2025-22. Stiftelsen Biofokus. Oslo.

Forsidebilder: Styvingstre av ask / Hul, styvet ask / blåveis / asketre med dødved / skrukkeøre (NT) på liggende død ved alm Foto: Helene Lind Jensen 2022 og 2024

Biofokus rapport 2025-22

ISSN 1504-6370

ISBN 978-82-8449-475-3

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
www.biofokus.no

Forord

Stiftelsen Biofokus har på oppdrag fra Arve Wiborg og Fristed Arkitekter AS undersøkt biologisk mangfold i et planområde ved Øvre Hagen, Asker kommune. Feltundersøkelser ble utført av Alexander Nilsson og Helene Lind Jensen 21. april 2022. Befaring med oppdragsgiver og feltundersøkelser ble utført av Helene Lind Jensen 7. november 2024. Det har vært møter mellom Fristed Arkitekter, Biofokus og Ketil Sagelv i Skog- og Utmarkstjenester om plassering av bygg for å skåne naturverdier.

Vi vil takke oppdragsgiver ved kontaktperson Sidsel M. Bryde ved Fristed Arkitekter AS for oversendelse av relevante plandokumenter og godt samarbeid i prosjektperioden.

Oslo, 31.01.2025

Helene Lind Jensen

Hensynssonen naturmiljø består stort sett av kalkedelløvskog med gamle store trær og mye død ved. Foto: Helene Lind Jensen.

Sammendrag

Planområdet Øvre Hagen berører søndre deler av tomta med gnr/bnr. 13/2. Planområdet består i dag av skog i sør, fulldyrka mark i nord, og et våningshus og en låve og en parkeringsplass. I 2022 ble det gjennomført feltundersøkelser og konsekvensvurdering av foreslåtte tiltak på Øvre Hagen (Nilsson & Jensen, 2022). Planforslaget er revidert på bakgrunn av dette.

På tomta er det to registrert to naturtypelokaliteter med «kalkedelløvskog» og «hul eik». De er verdisatt som viktig/svært viktig (B/A) og lokal viktig (C). Skogen er rødlistet som nær truet (NT) på Norsk rødliste for naturtyper 2018 og Hul eik er en utvalgt naturtype etter naturmangfoldloven. Naturtypelokalitetene er avsatt som hensynssone bevaring naturmiljø i kommuneplanens arealdel 2023-2035.

Det finnes flere styvingstrær av ask i skogen. Disse trærne er i dag svært store, hule og har partier med død ved, og indikerer stort potensiale som levested for en rekke sjeldne og rødlista arter. Skogen har også rikt med død ved i ulik nedbrytningsgrad. Det er påvist ni rødlistede arter, spesielt lavarter knyttet til asketrærne. Potensiale for funn av flere rødlistearter regnes som høyt, da spesielt for artsgruppene sopp og insekter.

Slik tiltaket foreligger i dag vil det ikke direkte berøre de kartlagte naturverdiene i hensynssone naturmiljø. Planene er justert slik at byggene er flyttet til gårdstunet. Planlagt våningshus og kårbolig flyttes i forhold til opprinnelig plassering slik at viktige trær bevares og stammen ikke utskygges. Gårdstunet der våningshus, låve og parkeringsplassen i dag befinner seg, innehar ingen naturverdier og tiltak som plasseres her er i utgangspunktet ikke i konflikt med påviste naturtyper.

Hensynssonen naturmiljø ligger tett på eksisterende vei, parkering og bebyggelse. I kanten av hensynssonen står det flere styvete asketrær med rødlistede lavarter på stammen. Tiltaket vil kreve mye anleggstrafikk og kjøring med store maskiner som potensielt kan skade flere av de viktige trærne i naturtypen ettersom disse står svært tett innpå dagens bebyggelse. En stor styvings-ask, sør for låven, ble allerede ødelagt i 2022 og delvis begravd i anleggsmasser som følge av utbedring av dagens vei, og illustrerer hvor sårbare naturtypene i planområdet er for tiltak. Eventuelle tiltak bør planlegges med gode og rause hensynssoner mot naturtypene for å unngå/ redusere negativ påvirkning i bygge- og anleggsfasen og videre i bruksfasen. Det må etableres en byggegrense, som sikrer at trær ikke skades, og stammen, greiner og rotsone må beskyttes i byggeperioden ved å fysisk skjermes mot anleggsområdet. Verdifulle trær i kanten må merkes med landmålerutstyr sammen med biolog og arborist. Riving av eksisterende bygg må ikke skade treet, greiner eller rotsone. Se øvrige anbefalinger fra arborist Ketil Sagelv i Skog- og utmarkstjenester AS (Sagelv, 2025).

Det vil være gunstig for de biologiske verdiene at skogen i hensynssonen for naturmiljø får utvikle seg fritt og død ved får bli værende. Alle trær innenfor hensynssonen må bevares. Det er viktig at død ved ikke samles i hauger, men får ligge spredt i hensynssonen. Eventuelle trær som faller utenfor hensynssonen naturmiljø må legges inn i sonen og bevares som død ved.

Innhold

1	Innledning	6
1.1	Bakgrunn	6
1.2	Planområde og planlagte tiltak	6
1.3	Tidligere registreringer	8
2	Undersøkelser og dialog i 2024-2025	12
3	Diskusjon	12
4	Referanser	13
	Vedlegg 1. Naturtypebeskrivelser	14
	Vedlegg 2. Kategorier for rødlistearter	17
	Vedlegg 3. Kategorier for fremmede arter	18

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Bakgrunnen for undersøkelsen er foreslått boligbygging på tomta Øvre Hagen gård. Områdets beliggenhet er sentralt i Asker i lokalområdet Hogstad, ca. 1,3 km fra sentrum. I 2022 ble det gjennomført feltundersøkelser og konsekvensvurdering av foreslåtte tiltak på Øvre Hagen (Nilsson & Jensen, 2022). Planforslaget er revidert på bakgrunn av dette.

1.2 Planområde og planlagte tiltak

Planområdet berører søndre deler av tomta med gnr/bnr. 13/2. Planområdet består i dag av skog i sør, fulldyrka mark i nord, og et våningshus og en låve og en parkeringsplass. Vegetasjonssonen er boreonemoral. Berggrunnen består av leirskifer og kalkstein, noe som gir opphav til rike naturtyper.

Det er planlagt å sette opp tre boligbygg: låve, våningshus og kårbolig, samt en redskapsbod (Figur 1). Prosjektet tar utgangspunkt i de fire byggene som opprinnelig sto på eiendommen (låve, våningshus, kårbolig og vognskjul). Kårboligen og vognskjulet er tatt ned/falt ned følge av dårlig tilstand. Gjenværende bygg (låve og våningshus) er kondemnabile. Alle byggene skal erstattes av ny bebyggelse som baserer seg på eksisterende og historiske bygg.

Tunet er i dag brukt som areal for bil, manøvrering mm. Det er et ønske om at tunet blir mer bilfritt og grønt. Prosjektet legger opp til at det skal etableres drivhus og pergola i midten av tunet. Det er et ønske om å etablere parkering på terrenget og under terrenget på østsiden av låven og bort fra tunet. Eksisterende innkjøring fra veien skal benyttes. Låven skal gjenoppbygges på samme sted. Våningshuset skal flyttes lenger inn mot tunet som følge av rotsone til et stort asketre som står vest for huset. Kårbolig utvides og flyttes i forhold til opprinnelig plassering, men plasseres utenfor hensynssone og rotsone til verdifulle asketrær. Vognskjulet flyttes slik at det ikke kommer i konflikt med verdifulle trær og erstattes av en redskapsbod. Det har tidligere vært frukthage i sør, men den har grodd igjen og er i dag skog. Det planlegges heller å etablere en frukthage med epletrær mot jorden i nord.

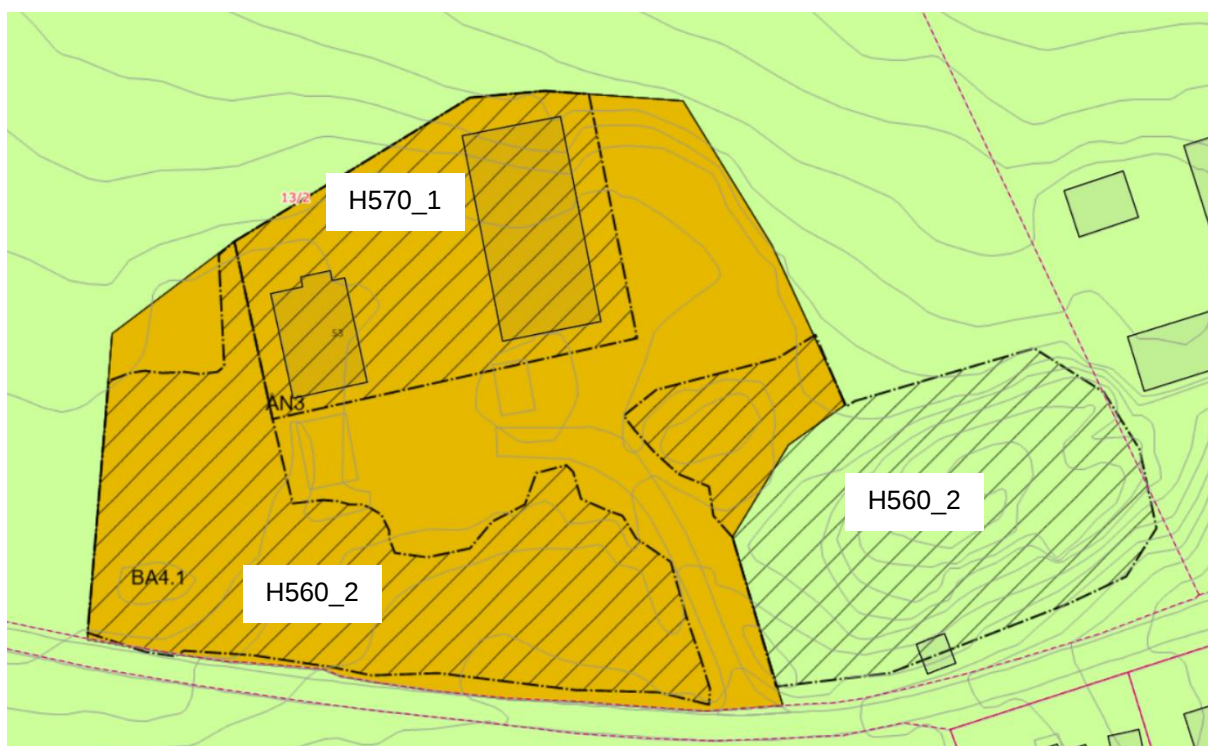
Tomta var i tidligere kommuneplan 2018-2030 regulert til LNFR (Landbruk-, natur- og friluftsmål samt reindrift). I kommuneplanens arealdel 2023-2035 som ble vedtatt 13.06.2023 ble deler av tomta omregulert til bebyggelse og anlegg, mens en mindre del i sørøst ble værende LNFR (Figur 2). Området som er regulert til bebyggelse og anlegg heter i boligkartet felt ÅN3.

Naturtypelokalitetene som ble kartlagt av Biofokus i 2022 ble i gjeldende kommuneplanens arealdel avsatt som hensynssone bevaring naturmiljø - naturverdier, H560_2 (Figur 2 og Figur 3). I følge bestemmelser for kommuneplanens arealdel skal naturområder og naturtyper av høy verdi innenfor hensynssonen ivaretas og sikres mot inngrep. Vegetasjon skal bevares.

Det ble også avsatt en hensynssone bevaring kulturmiljø, H570_1, der to gjenværende byggene står i dag (Figur 2). I følge bestemmelser for kommuneplanens arealdel skal trekker og verdifulle trær bevares.

Figur 1. Illustrasjonsplan for Øvre Hagen, datert 22.01.2025, fra oppdragsgiver. Planområdeavbegrensningen har rød farge. Grønnstruktur (hensynssone naturmiljø) er markert innenfor den grønne streken. Innmark er merket grønt i nord og rundt tomte. Byggene (låve, våningshus og kårbolig, samt en redskapsbod) er plassert utenfor hensynssonen.

Figur 2. Arealformål og hensynssoner i kommuneplanens arealdel 2023-2025. Arealformål «Bebyggelse og anlegg» er merket med oransje og «LNRF» er merket med grønt. Hensynssone naturmiljø er merket med H560_2 og hensynssone kulturmiljø med H570_1. Kilde: [Askerkart](#).

1.3 Tidligere registreringer

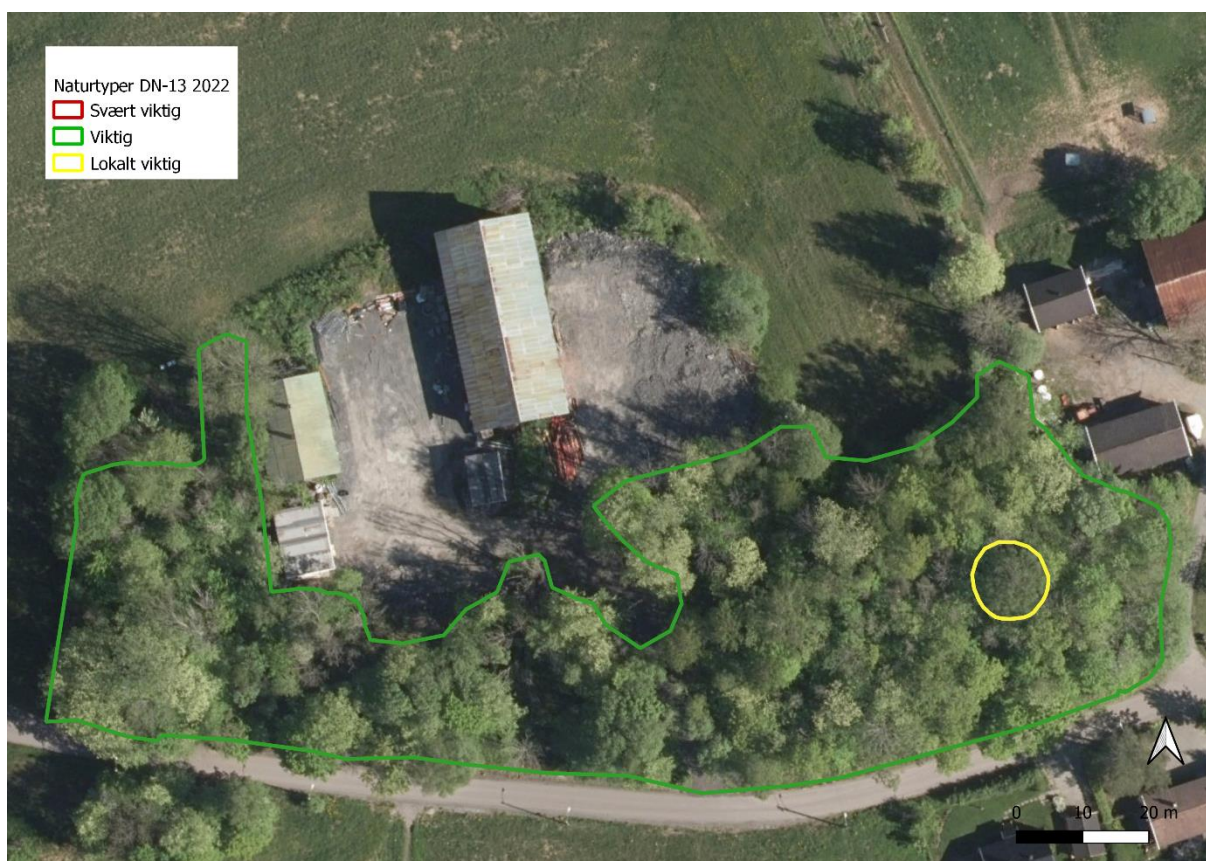
Det ble i 2022 registrert to naturtypelokaliteter etter kartleggingsmetodikken DN-håndbok 13 (Tabell 1, Figur 3 og Vedlegg 1). Det ble videre påvist ni rødlistede arter i naturtypelokalitetene (Tabell 2).

Skogen står på kalkrik grunn av kalkskifer, og tresjiktet består i hovedsak av ask (EN), alm (EN), hassel og eik. Spesielt for naturtypen er at det er gammel gjengrodd hagemark, med store hule styvingstrær av ask. Disse trærne er i dag svært store, hule og har partier med død ved og indikerer stort potensiale som levested for en rekke sjeldne og rødlista arter (Figur 4, Figur 5 og Figur). Skogen har også rikt med død ved i ulik nedbrytningsgrad. Det er påvist ni rødlistede arter (Tabell 2). Potensialet for funn av flere rødlistearter regnes som høyt, spesielt for artsgruppene sopp og insekter. Skogen er vurdert til verdi viktig (B)/svært viktig (A) etter DN13-metodikk. Skogen vokser på kalklågurtmark og faller under den rødlistede naturtypen «frisk rik edelløvskog» som er nær truet (NT) på Norsk rødliste for naturtyper 2018.

Eiketreet omfattes av forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven. Eika var stor i omkrets (~250 cm), og hadde relativt grov bark (1-3 cm), men få døde greiner og ingen synlig hulhet. På barken av treet ble den tidligere rødlista soppen eikehårskål påvist. Eika er vurdert til lokal viktig(C) etter DN-13-metodikk. Hul eik er utvalgt naturtype etter naturmangfoldloven.

Tabell 1. Oversikt over naturtypelokaliteter etter DN-håndbok 13 i undersøkelsesområdet, kartlagt i 2022. Beskrivelser finnes i vedlegg.

Områdenavn	Naturtype	Utforming	Verdi	Areal (daa)
Nordre Hagen	Kalkedelløvskog	ask/alm/hassel	Viktig/Svært viktig	6,3
Øvre Hagen	Hul eik	I skogkant	Lokalt viktig	0,1

Figur 3. Flyfoto av dagens situasjon på tomte Øver Hagen (gbnr. 13/2). Naturtypelokalitetene «Nordre Hagen» med verdi viktig/svært viktig (merket grønt) og «Øvre Hagen» med verdi lokalt viktig (merket gult) som ble påvist i 2022 etter DN-håndbok 13.

Tabell 2. Rødlisterarter registrert i naturtypelokalitetene.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Siste funn
Karplanter	<i>Ulmus glabra</i>	alm	Sterkt truet (EN)	21.04.22, 07.11.24
	<i>Fraxinus excelsior</i>	ask	Sterkt truet (EN)	21.04.22, 07.11.24
	<i>Primula veris</i>	marianøkleblom	Sårbar (VU)	21.04.22
	<i>Taxus baccata</i>	barlind	Sårbar (VU)	21.04.22, 07.11.24
	<i>Tilia cordata</i>	lind	Nær truet (NT)	21.04.22, 07.11.24
Sopp	<i>Hypoxylon vogesiacum</i>	almekullsopp	Nær truet (NT)	21.04.22, 07.11.24
	<i>Auricularia mesenterica</i>	skrukkeøre	Nær truet (NT)	21.04.22, 07.11.24
Lav	<i>Sclerophora pallida</i>	bleikdoggnål	Nær truet (NT)	21.04.22, 07.11.24
	<i>Biatoridium monasteriense</i>	klosterlav	Nær truet (NT)	21.04.22, 07.11.24

Figur 4: Bak våningshuset står det en gammel styvnings-ask med omkrets over 430 cm. På dette treet er den rødlista laven bleikdoggnål (NT) påvist.

Figur 5: Foran låven ved innkjøringen inn mot tunet står en gammel styvnings-ask med omkrets på 210 cm. På dette treet er de rødlistede lavartene bleikdoggnål (NT) og klosterlav (NT) påvist.

Figur 6. Gammel hul styvings-ask med omkrets på 230 cm i omkrets. Denne står sør for våningshuset. På dette treet ble den rødlista laven bleikdoggnål (NT) påvist. Slike trær er svært verdifulle for biologisk mangfold og kan potensielt huse mange rødlista arter. Foto: Helene Lind Jensen

2 Undersøkelser og dialog i 2024-2025

Det ble utført befaringsoppdrag med oppdragsgiver og feltundersøkelse på tomte 7. november 2024. Innenfor naturtypelokaliteten Nordre Hagen (Tabell 1) ble det påvist ytterligere forekomster av rødlistede lavarter på flere store og styvete asketrærne (Se Artskart). Enkelte av trærne er hule og har dannet død ved i kronen og på stammen, og kan potensielt være viktige for insekter og sopp. Det er en god del liggende død ved på bakken som har påviste rødlistede arter og potensiale for ytterligere. På nedsiden av planlagt kårbolig som er utenfor hensynssone naturmiljø forekommer det fremmede arter som kanadagullris (Svær høy risiko).

Det har i etterkant vært møter mellom Fristed Arkitekter, Biofokus og Ketil Sagelv i Skog- og Utmarkstjenester om plassering av bygg for å skåne naturverdier.

Det er ikke i denne omgang gjennomført konsekvensvurdering og vurdering opp mot naturmangfoldloven av foreslåtte tiltak. Det ble vurdert i 2022 at dersom prosjektet ikke berører naturtypene, vil tiltakets påvirkning antageligvis kunne reduseres til «noe forringet» (Nilsson & Jensen, 2022). Dette forutsetter at hensyn under anleggsfasen som er skissert nedenfor blir ivarettatt.

3 Diskusjon

Slik tiltaket foreligger i dag vil det ikke direkte berøre de kartlagte naturverdiene i hensynssone naturmiljø (H560_2), Figur 1. Hensynssonen er i planområdet avsatt som grønnstruktur. Gårdstunet der våningshus, låve og parkeringsplassen i dag befinner seg, innehar ingen naturverdier, og tiltak som plasseres her er i utgangspunktet ikke i konflikt med påviste naturtyper. Planlagt våningshus og kårbolig flyttes i forhold til opprinnelig plassering slik at viktige trær bevarer og stammen ikke utskygges.

Det vil være gunstig for de biologiske verdiene at skogen i hensynssonen for naturmiljø får utvikle seg fritt og død ved får bli værende. Alle trær innenfor hensynssonen må bevarer. Det er viktig at død ved ikke samles i hauger, men får ligge spredt i hensynssonen. Eventuelle trær som faller utenfor hensynssonen naturmiljø må legges inn i sonen og bevarer som død ved.

Hensynssonen naturmiljø ligger tett på eksisterende vei, parkering og bebyggelse. I kanten av hensynssonen står det flere styvete asketrær med rødlistede lavarter på stammen. Tiltaket vil kreve mye anleggstrafikk og kjøring med store maskiner som potensielt kan skade flere av de viktige trærne i naturtypen ettersom disse står svært tett innpå dagens bebyggelse. En stor styvings-ask, sør for låven, ble allerede ødelagt i 2022 og delvis begravd i anleggsmasser som følge av utbedring av dagens vei, og illustrerer hvor sårbare naturtypene i planområdet er for tiltak. Eventuelle tiltak bør planlegges med gode og rause hensynssoner mot naturtypene for å unngå/ redusere negativ påvirkning i bygge- og anleggsfasen og videre i bruksfasen. Det må etableres en byggegrense, som sikrer at trær ikke skades, og stammen, greiner og rotsone må beskyttes i byggeperioden ved å fysisk skjermes mot anleggsområdet. Verdifulle trær i kanten må merkes med landmålerutstyr sammen med biolog og arborist. Riving av eksisterende bygg må ikke skade treet, greiner eller rotsone (Sagelv, 2025). Se øvrige anbefalinger fra arborist Ketil Sagelv i Skog- og Utmarkstjenester AS (Sagelv, 2025).

Det er viktig at håndtere masser med fremmede arter på en slik måte at man ikke utilsiktet sprer frø eller plantedeler av disse artene i anleggsfasen. Infiserte jordmasser kan måtte håndteres med stor forsiktighet for å unngå spredning og nyetablering i området eller spredning til nye områder. Spredning kan skje både ved graving i jordmasser, flytting av jordmasser og via jord som følger med biler, maskiner og øvrig anleggsutstyr. Ved graving er det viktig at massene håndteres lokalt eller deponeres i allerede infiserte områder slik at fremmede arter ikke spres til nye områder. I den grad det skal tilføres masser i området er deponering/gjenbruk lokalt under dekke av rene masser ofte beste løsning (Misfjord og Angell-Petersen 2018). For å bekjempe fremmede arter som allerede har etablert seg i området bør man følge faglige råd som er tilpasset hver art. Informasjon om bekjempelse av fremmede arter finnes i faktablad fra Fagus.

4 Referanser

- Artsdatabanken. 2018a. Fremmedartslista 2018. <https://www.artsdatabanken.no/fremmedartslista2018>
- Artsdatabanken. 2018b. Norsk rødliste for Naturtyper 2018. <https://www.artsdatabanken.no/rodlisterforaturtyper>
- Artsdatabanken. 2021. Norsk rødliste for arter 2021. <https://artsdatabanken.no/lister/rodlisterforarter/2021/>
- Artsdatabanken og GBIF Norge. 2024. Artskart - internettportal for artssøk. <http://artskart.artsdatabanken.no/>
- Asker kommune. 2024 Askerkart. <https://kart.asker.kommune.no/geoinnsyn/?project=Askerkart&application=geoinnsyn&zoom=16&lat=6634347.09&lon=579159.08>
- Asker kommune. 2024. Bestemmelser. Kommuneplanens arealdel 2023-2035. <https://www.asker.kommune.no/contentassets/6fbcdcf0dac14102982b8231f62e8c52/kommuneplanens-arealdel/2024/bestemmelser.pdf>
- Asker kommune. 2024. Boligbyggeprogram med boligkart. Kommuneplanens arealdel 2023-2035. <https://www.asker.kommune.no/contentassets/6fbcdcf0dac14102982b8231f62e8c52/kommuneplanens-arealdel/boligbyggeprogram-med-boligkart-versjon-oktober-2024.pdf>
- Direktoratet for Naturforvaltning. 2007. Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13. 2. utgave 2006 (oppdatert 2007). DN-håndbok 13. https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/dirnat2/attachment/54/handbok-13-080408_low.pdf
- Sagelv, K. 2025. Rapport om trær, Øvre Hagen gård, Asker. Skog- og Utmarkstjenester AS.
- Misfjord, K. og Angell-Petersen, S. 2018. Håndtering av løsmasser med fremmede skadelige plantearter og forsvarlig kompostering av planteavfall med fremmede skadelige plantearter. M982. <http://www.miljodirektoratet.no/Documents/publikasjoner/M982/M982.pdf>
- Nilsson, A. & Jensen, H.L. 2022. Naturfaglig vurdering i forbindelse med planarbeid ved Øvre Hagen. Biofokus rapport 2022-074. Stiftelsen Biofokus. Oslo. <http://lager.biofokus.no/biofokus-rapport/biofokusrapport2022-074.pdf>

Vedlegg 1. Naturtypebeskrivelser

Nordre Hagen, BN00076983

Kalkedelløvskog - Verdi: B Areal: 6,3 daa

Innledning: Beskrivelse og avgrensningen er revidert i 2022 av Alexander Nilsson og Helene Lind Jensen, begge Biofokus, basert på feltbefaring 21. april 2022. Kartleggingen er gjennomført i forbindelse med planarbeid ved Øvre Hagen, på oppdrag av Arve Wiborg. Lokaliteten ble første gang beskrevet og avgrenset i 2010 (Naturbase-ID BN00076983) av Terje Blindheim i Biofokus i forbindelse med naturtypekartlegging i Asker kommune. Rødlistekategorier følger siste utgave av Norsk rødliste for arter fra 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Skogen som er avgrenset ligger ved Hagen, vest for Asker sentrum i Asker kommune. Skogen vokser i et område som stort sett består av kalkrik grunn, der de fleste naturtypene regnes som rike. Løsmasseforekomstene er varierende, og mesteparten av naturtypen ligger på et tynt humuslag direkte over berggrunnen. Noe av arealet i sør ligger imidlertid på marine strandavsetninger. Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensingen gjelder en edelløvskog av typen kalkedelløvskog. Skogen vokser på kalklågurt- og bærlyng-kalklågurt-mark. Tresjiktet er dominert av ask og alm, men det inngår litt hassel, eik, selje og lind, samt et par gamle frukttrær. Skogen er tydelig fleraldret og flersjiktet, og tresjiktet har vært mer eller mindre sammenhengende siden rundt 1950. Lokaliteten er antagelig en gammel gjengrodd hagemark, noe dagens store forekomst av store hule styvingstrær av ask vitner om. De fleste av disse er hule, har grov sprekkebark og partier med død ved. Styvingen opphørte for mange år siden. Enkelte av de gamle styvingstrærne har også falt til bakken, og lokaliteten er relativt rik på død ved av både små og store dimensjoner i ulik nedbrytningsgrad.

Artsmangfold: En rekke rødlistede arter er påvist på lokaliteten, de fleste med alm og ask som substrat, men også flere rødlista karplanter forekommer på lokaliteten. Ni arter totalt er nå påvist, derav fem karplanter (2 EN, 1 VU og 2 NT), to sopp (2 NT) og to lav (2 NT). Artsundersøkelsen var imidlertid svært begrenset av undersøkelsestidspunktet (seint april), og potensiale for funn av flere rødlistearter regnes som høyt, da spesielt for artsgruppene sopp og insekter.

Bruk tilstand og påvirkning: Lokalitetens tilstand og påvirkning er sterkt preget av tidligere jordbruksdrift i form av styving og lauving av trær. Lokaliteten har imidlertid vært uten noen form for skjøtsel i lang tid (anslagsvis over 50 år), og bærer i dag preg av så stor gjengroing at lokaliteten i dag fremstår som skog. Forekomst av semi-naturlige arter som marianøkleblom (NT) vitner om om beite/slått på lokaliteten. Lokaliteten fremstår i dag som tross gjengroing for å være i god stand, og det forekommer ingen påvirkning som har noen negativ konsekvens på lokaliteten.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter innenfor lokaliteten, men skvallerkål forekommer i grøfta ned mot veien. Barlind er imidlertid ofte spredd fra hager i Oslo-regionen, så hvorvidt dette er den ville varianten eller en hage-spredd variant er vanskelig å slå fast.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten ligger i et landskap med flere edelløvskog-lokaliteter, og lokaliteten ligger såpass nær disse at de bør ses i sammenheng. Spredningsavstandene mellom

områdene er ikke større enn at de fleste arter kan klare å spre seg imellom lokalitetene. Samtidig kan enkelte svært kortflygende insekter kanskje kan ha problemer med å spre seg fra en lokalitet til en annen.

Verdivurdering: Lokaliteten er liten (6 daa), men er flersjiktet og fleraldret. De store gamle hule styvingstrærne anses som de viktigste elementene på lokaliteten, og disse er viktige elementer for rødlistearter. Gode forekomster av død ved i ulike dimensjoner og kvalitet trekker også opp. Lokaliteten vurderes som viktig (B-verdi) for biologisk mangfold. Lokaliteten ligger svært nær en A-lokalitet av naturtypen «Viktig bekkeeddrag», og dette er noe som trekker opp. Samtidig er størrelsen så liten at kvaliteten for øvrig må være eksepsjonelt høy for at dette skal kunne vurderes som en A-verdi.

Skjøtsel og hensyn: Det vil være gunstig for de biologiske verdiene i området om skogen får utvikle seg uten skjøtselstiltak. Samtidig vil bruk og skjøtsel i form av ny-styving av unge trær antagelig også være gunstig, og et tiltak som kan øke lokalitetens kvalitet på lang sikt. Området vil sannsynligvis oppleve et kontinuitetsbrudd dersom ny-styving ikke forekommer, samtidig vil artene som finnes her i dag kunne benytte nærliggende lokaliteter i mellomtiden mens nye store trær med grov stabil bark og hulrom dannes. Å gjenoppta styving på eksisterende styvingstrær er ikke å anbefale, ettersom trærne nå antagelig er blitt for gamle for å tåle det. Ny-styving bør gjøres på unge ask- og almetrær i rask vekst.

Nordre Hagen

Store gamle trær – Eik Verdi: C

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Alexander Nilsson og Helene Lind Jensen, på feltbefaring 21.04.2022. Kartleggingen er gjennomført i forbindelse med planarbeid ved Øvre Hagen, på oppdrag av Arve Wiborg. Rødlistekategorier følger siste utgave av Norsk rødliste for arter fra 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som naturtypen Store gamle trær (utforming Eik) etter DN-håndbok 13. Den består av ei eik anslått til 240-260 cm i brysthøydeomkrets i 2022. Den har sprekkebark som varierer fra 1,5-3 cm dyp. Eika har en middels vid krone. Det finnes lite dødved i kronen og ingen synlig hulhet. Treet ser fra bakken ikke ut til å være hult, det fremstår som friskt.

Artsmangfold: Store, gamle eiker er svært viktige levesteder for en rekke sjeldne arter, særlig insekter og sopp. Artsmangfoldet på dette treet ble ikke nærmere undersøkt, men arten eikehårskål ble påvist på stammen av treet.

Bruk tilstand og påvirkning: Treet står i dag i en sørvendt skog-skråning med edelløvtrær. Krona er dermed ikke fri, og stammen får lite direkte lys. Samtidig regnes ikke dette som negativt for treet utvikling, og det anbefales ikke å fristille treet. Tilstanden regnes som god, og påvirkningen som ubetydelig.

Fremmede arter: Ingen.

Del av helhetlig landskap: Det finnes flere registrerte hule eiker i området, men tettheten må sies å være relativt lav. Samtidig finnes en rekke andre hule løvtrær av spesielt ask i umiddelbar nærhet, og i høy tetthet, så for arter som kan benytte begge eller flere treslag er det en svært positiv landskapseffekt.

Verdivurdering: Lokaliteten gis lav vekt på størrelse (inngangsverdi på størrelse) og middels vekt på sprekkebarkdybde (under 4 cm). Det ble ikke gjort funn av kravfulle arter. Habitatkvaliteter regnes som lave grunnet lite dødved og ingen synlig hulhet. Treet får høy vekt på landskapsøkologi (under 0,5 km til lignende lokaliteter).

Samlet vurderes lokaliteten som lokalt viktig (C-verdi). Treet oppfyller kravene til utvalgt naturtype hul eik, jf. forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven (www.lovdata.no/for/sf/md/xd-20110513-0512.html). Forskriften omfatter også store eiker som ikke har utviklet hulrom enda. Det skal tas særskilt hensyn til utvalgte naturtyper (naturmangfoldloven § 53).

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling uten skjøtsel anbefales.

Vedlegg 2. Kategorier for rødlistearter

Norsk rødliste for arter (Artsdatabanken 2021) lister og vurderer norske arters risiko for utryddelse. For å vurdere en spesifikk arts risiko for utryddelse vurderes grovt sett artens sjeldenhet, tilbakegang og leveområdets størrelse og fragmentering. Målsettingen med den nasjonale rødlisten er å sikre at artene ikke forsvinner fra landet.

Artene på rødlisten er rangert i seks kategorier. Kategoriene viser hvor høy risiko artene i kategorien har for å dø ut, forutsatt at forholdene ikke endres.

Tabell 1. Kategorier for arter som er rødlistet.

RL-kategori	Rødlistekategori	Forklaring
RE	Regionalt utdødd (Regionally Extinct)	Arter som er utdødd som reproduserende i landet. Ifølge IUCN skal denne kategorien kun benyttes når det ikke er spor av tvil om at arten er utryddet i landet. I tillegg skal arten ha reproduisert i Norge de siste 200 årene.
CR	Kritisk truet (Critically Endangered)	Arter som har ekstremt høy risiko for å dø ut (50 % sannsynlighet for utdøing innen 3 generasjoner og minimum ti år)
EN	Sterkt truet (Endangered)	Arter som har svært høy risiko for å dø ut (20 % sannsynlighet for utdøing innen 5 generasjoner, minimum 20 år).
VU	Sårbar (Vulnerable)	Arter som har høy risiko for å dø ut (10 % sannsynlighet for utdøing innen 100 år).
NT	Nær truet (Near Threatened)	En art er nær truet når den ikke tilfredsstiller noen av kriteriene for CR, EN eller VU, men er nære ved å tilfredsstille noen av disse kriteriene nå, eller i nær framtid.
DD	Datamangel (Data Deficient)	En art settes til kategori datamangel når usikkerhet om artens korrekte kategori plassering er svært stor, og klart inkluderer hele spekteret av mulige kategorier fra og med CR til og med LC.

Tabell 2. Kategorier for arter som ikke er rødlistet.

Kategori	Kategori	Forklaring
NE	Ikke vurdert (Not Evaluated)	Arter som ikke har blitt vurdert. Dette kan for eksempel skyldes dårlig utredet taksonomi, dårlig kunnskapsgrunnlag eller mangel på tilgjengelig kompetanse.
NA	Ikke egnet (Not Applicable)	Arter som ikke skal vurderes på nasjonalt nivå. I hovedsak fremmede arter hvilket er arter som er kommet til Norge ved hjelp av mennesket eller menneskelig aktivitet etter år 1800.
LC	Livskraftig (Least Concern)	Dette er arter som ikke er direkte truet og har livskraftige bestander i Norge.

Vedlegg 3. Kategorier for fremmede arter

Fremmedartslista for Norge (Artsdatabanken, 2023) lister og risikovurderer arter som bevisst eller ubevisst er innført til Norge ved hjelp av mennesket, etter år 1800.

Dette betyr at alle arter som er tatt inn i Norge etter 1800 betegnes som fremmede arter. De fremmede artene blir vurdert etter invasjonspotensial og økologisk effekt og blir satt i en kategori som viser hvilken grad av trussel arten utgjør for norsk natur. Invasjonspotensial angir sannsynlighet for artens spredning og etablering i naturen, og sannsynlig hastighet for invasjonen. Økologisk effekt viser i hvilken grad den fremmede arten kan påvirke stedegne arter og naturtyper.

Tabell 3. Kategorier i Fremmedartslisten for Norge 2018.

FA-kategori	Kategori	Forklaring
SE	Svært høy risiko (Severe impact)	Fremmede arter med en svært høy risiko er faktiske eller potensielle økologiske skadegjørere og har potensial til å etablere seg over store områder.
HI	Høy risiko (High impact)	Fremmede arter med høy risiko har stor spredning med en viss økologisk effekt, eller stor økologisk effekt med en begrenset spredning
PH	Potensielt høy risiko (Potentially high impact)	Fremmede arter med potensielt høy risiko har enten store økologiske effekter, kombinert med et lite invasjonspotensial, eller et stort invasjonspotensial, men ingen kjente økologiske effekter.
LO	Lav risiko (Low impact)	Fremmede arter med lav risiko er ikke dokumentert å ha noen vesentlig negativ påvirkning på norsk natur.
NK	ingen kjent risiko (No known impact)	Fremmede arter uten kjent risiko har ingen kjent spredningspotensial og ingen kjente økologiske effekter

Biofokus

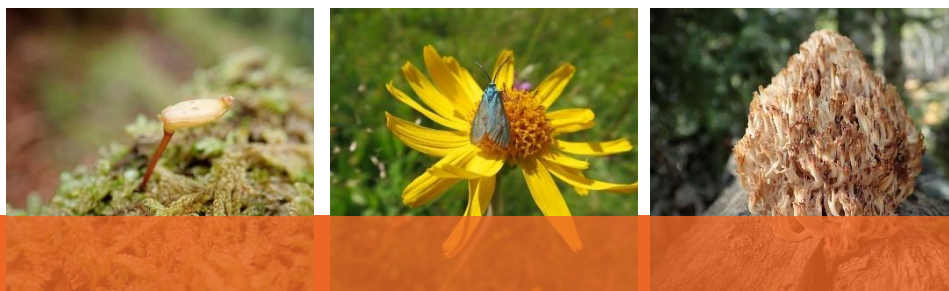
– for et godt kunnskapsgrunnlag

Biofokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. Biofokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. Biofokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. Biofokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir den digitale rapportserien **Biofokus rapport**.

Biofokus rapport 2025-22
ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8449-475-3

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
biofokus.no